

Svjetski antidopinški kodeks

MEĐUNARODNI STANDARD ZA TERAPIJSKA IZUZEĆA

2023.

Međunarodni standard za terapijska izuzeća

Međunarodni standard za terapijska izuzeća Svjetskog antidopinškog kodeksa obavezni je *Međunarodni standard* razvijen kao dio svjetskog antidopinškog programa u konzultaciji s *potpisnicima*, javnim tijelima i ostalim relevantnim zainteresiranim stranama.

Međunarodni standard za terapijska izuzeća prvi puta je usvojen 2004., a stupio na snagu 1. siječnja 2005. godine. Dodatne izmjene i dopune naknadno su unesene 2009., 2010., 2011., 2015., 2016., 2019. i 2021. godine. Ovaj tekst sadrži izmijenjenu i dopunjenu verziju Međunarodnog standarda za terapijska izuzeća koju je 23. rujna 2022. odobrio Izvršni odbor Svjetske agencije za borbu protiv dopinga, a koja stupa na snagu 1. siječnja 2023. godine.

Izdavač:

Svjetska agencija za borbu protiv dopinga
Stock Exchange Tower
800 Place Victoria (Suite 1700)
PO Box 120
Montreal, Quebec,
Kanada H4Z 1B7

URL: www.wada-ama.org

Tel: + 1 514 904 9232
Fax: + 1 514 904 8650
E-mail: code@wada-ama.org

SADRŽAJ

PRVI DIO: UVOD, ODREDBE *KODEKSA*, ODREDBE I DEFINICIJE
MEĐUNARODNOG STANDARDA

1.0. Uvod i opseg

2.0. Odredbe *Kodeksa*

3.0. Definicije i tumačenje

DRUGI DIO: STANDARDI I POSTUPAK ODOBRENJA *TERAPIJSKIH IZUZEĆA*

4.0. Stjecanje *terapijskog izuzeća*

5.0. Odgovornosti *organizacija za borbu protiv dopinga* vezane uz
terapijska izuzeća

6.0. Postupak prijave za *terapijsko izuzeće*

7.0. Postupak priznavanja *terapijskog izuzeća*

8.0. Revizije odluka o *terapijskom izuzeću od strane WADA-e*

9.0. Povjerljivost podataka

PRILOG 1.: Odredba *Kodeksa* 4.4. - Dijagram

PRVI DIO: UVOD, ODREDBE KODEKSA, ODREDBE I DEFINICIJE MEĐUNARODNOG STANDARDA

1.0. Uvod i opseg

Međunarodni standard za terapijska izuzeća je obavezan međunarodni standard razvijen u sklopu svjetskog antidopinškog programa.

Svrha Međunarodnog standarda za terapijska izuzeća je odrediti (a) uvjete koje je potrebno zadovoljiti kako bi terapijsko izuzeće (TUE) bilo odobreno, a kojima se dozvoljava prisutnost zabranjene tvari u sportaševom uzorku ili korištenje ili pokušaj korištenja i/ili posjedovanje i/ili primjena ili pokušaj primjene zabranjene tvari ili zabranjene metode od strane sportaša u terapijske svrhe; (b) odgovornosti koje snose organizacije za borbu protiv dopinga prilikom donošenja i objave odluka o terapijskom izuzeću; (c) postupak u kojem sportaš podnosi zahtjev za terapijsko izuzeće; (d) postupak u kojem sportaš dobiva odobrenje za terapijsko izuzeće od organizacije za borbu protiv dopinga koje prihvataju druge organizacije za borbu protiv dopinga; (e) postupak revizije odluka o terapijskom izuzeću od strane WADA-e; i (f) stroge odredbe o povjerljivosti koje se odnose na postupak vezan uz terapijska izuzeća.

Pojmovi u ovom Međunarodnom standardu koji su definirani pojmovi Kodeksa istaknuti su kurzivom. Pojmovi koji su definirani ovim Međunarodnim standardom su podcrtani.

2.0. Odredbe Kodeksa

Sljedeće odredbe Kodeksa iz 2021. godine izravno se odnose na Međunarodni standard za terapijska izuzeća:

- *Odredba Kodeksa 4.4. Terapijska izuzeća (TUE)*
- *Odredba Kodeksa 13.4. Žalbe na odluke kojima se odobrava ili uskraćuje terapijsko izuzeće*

3.0. Definicije i tumačenje

3.1. Definirani termini Kodeksa iz 2021. koji se koriste u *Međunarodnom standardu za terapijska izuzeća*:

ADAMS: Sustav za primjenu i upravljanje podacima za potrebe antidopinških aktivnosti je internetski alat za upravljanje bazom podataka za unos, pohranjivanje i razmjenu podataka te izvještavanje o istima, napravljen tako da pomaže zainteresiranim stranama i WADA-i u antidopinškom djelovanju u skladu s propisima o zaštiti podataka.

CAS: *Sportski arbitražni sud.*

Edukacija: Učenje koje za cilj ima usađivanje vrijednosti i razvoj ponašanja koja potiču i štite duh sporta te sprječavanje namjernog i nenamjernog dopinga.

Izvan natjecanja: Svako razdoblje koje se ne odnosi na razdoblje natjecanja.

Kodeks: Svjetski antidopinški kodeks.

Korištenje: Upotreba, primjenjivanje, oralna primjena, ubrizgavanje ili konzumiranje svake zabranjene tvari ili zabranjene metode, na sve načine.

Međunarodni sportski događaj: Sportski događaj ili natjecanje na kojem Međunarodni olimpijski odbor, Međunarodni paraolimpijski odbor, međunarodni savez, organizator velikog sportskog događaja ili neka druga međunarodna sportska organizacija djeluju u svojstvu tijela koje upravlja sportskim događajem ili imenuje svoje stručne dužnosnike za taj sportski događaj.

Međunarodni standard: Standard koji je usvojila WADA kao potporu Kodeksu. Udovoljavanje međunarodnom standardu (za razliku od drugog standarda, prakse ili postupka) trebalo bi biti dovoljno da se zaključi kako su postupci koje propisuje međunarodni standard propisno provedeni. Međunarodni standardi uključivat će sve tehničke dokumente izdane u skladu s međunarodnim standardom.

Na natjecanju: *Razdoblje koje počinje u 23:59 sati na dan prije natjecanja na kojem će sportaš sudjelovati pa sve do kraja natjecanja i postupka prikupljanja uzoraka u vezi s tim natjecanjem. Međutim, WADA za određeni sport može odobriti drugu definiciju ako međunarodni savez dokaže da je potrebna drugačija definicija za njegov sport; nakon odobrenja WADA-e drugu definiciju će poštivati svi organizatori velikog sportskog događaja za taj sport.*

[Komentar: Univerzalno prihvaćena definicija pojma „na natjecanju“ pruža veću usklađenost među sportašima u svim sportovima, otklanja ili smanjuje nedoumice sportaša oko relevantnog vremenskog okvira za testiranje na natjecanju, izbjegava nehotećne nepovoljne laboratorijske nalaze u razdoblju između natjecanja tijekom

sportskog događaja i pomaže u sprječavanju potencijalnih učinaka na poboljšanje sportske izvedbe stvari koje su zabranjene izvan natjecanja, a učinci kojih se prenesu u razdoblje natjecanja.]

Nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga: Subjekt(i) kojega svaka država ovlašćuje i proglašava primarno odgovornim za prihvaćanje i provođenje antidopinških pravila, za organiziranje prikupljanja *uzoraka*, za postupanje s rezultatima i provođenje postupka upravljanja rezultatima na nacionalnoj razini. Ako nadležna vlast nije imenovala takav subjekt, ulogu subjekta preuzima *nacionalni olimpijski odbor* dotične države ili subjekt kojeg on odredi.

Natjecanje: Jedna utrka, utakmica, igra ili pojedinačno sportsko natjecanje. Na primjer, košarkaška utakmica ili finalna atletska olimpijska utrka na 100 metara. Što se tiče etapnih utrka ili drugih sportskih natjecanja na kojima se nagrade dodjeljuju dnevno ili po etapama, razlika između *pojedinačnog natjecanja* i sportskog *događaja* odredit će se sukladno pravilima pojedinog međunarodnog saveza.

Nepovoljan laboratorijski nalaz: Izvješće laboratorija ili druge organizacije koju je WADA ovlastila za testiranje kojim se u skladu s *Međunarodnim standardom* za laboratorije i odgovarajućim tehničkim dokumentima u *uzorku* utvrđuje prisutnost *zabranjene stvari* ili njezinih *metabolita* ili *markera* (uključujući povišene količine endogenih stvari) ili dokazuje *korištenje zabranjene metode*.

Organizacija za borbu protiv dopinga: WADA ili potpisnik koji je odgovoran za prihvaćanje pravila za pokretanje, provođenje ili nametanje bilo kojeg dijela postupka dopinške kontrole. To uključuje, na primjer, Međunarodni olimpijski odbor, Međunarodni paraolimpijski odbor, druge organizatore velikog sportskog događaja koji provode testiranja na svojim sportskim događajima te međunarodne saveze i nacionalne antidopinške organizacije.

Organizatori velikih sportskih događaja: Kontinentalne udruge *nacionalnih olimpijskih odbora* i druge međunarodne multidisciplinarne sportske organizacije koje djeluju kao nadležno tijelo svakog kontinentalnog, regionalnog ili drugog *međunarodnog sportskog događaja*.

Pokušaj: Namjerno upuštanje u radnju koja značajno određuje tijek sveukupnog ponašanja koje je isplanirano tako da kulminira kršenjem antidopinškog pravila. Međutim, kršenje antidopinškog pravila neće se utvrđivati samo na temelju pokušaja da se počini prekršaj ako se osoba odrekne pokušaja prije nego što ga otkrije treća strana koja nije uključena u pokušaj.

Popis zabranjenih sredstava: Popis kojim se određuju *zabranjene stvari* i *zabranjene metode*.

Posjedovanje: Stvarno, fizičko posjedovanje ili pak izvedeno posjedovanje (koje se može ustanoviti samo ako osoba ima isključivu kontrolu ili namjerava

uspostaviti kontrolu nad zabranjenom tvari ili zabranjenom metodom, odnosno nad prostorima u kojima zabranjena tvar ili metoda postoji); ako međutim osoba nema isključivu kontrolu nad zabranjenom tvari ili zabranjenom metodom odnosno nad prostorima u kojima zabranjena tvar ili zabranjena metoda postoji, izvedeno posjedovanje može se ustanoviti samo ako je osoba znala za postojanje zabranjene tvari ili zabranjene metode i ako je namjeravala preuzeti kontrolu nad njom. Međutim, ne postoji kršenje antidopinškog pravila samo na temelju posjedovanja ako prije dobivanja obavijesti bilo kakve vrste o tome da je osoba prekršila antidopinško pravilo ta osoba poduzme konkretne korake kojima može pokazati da nikada nije imala namjeru posjedovati te ako se odrekla posjedovanja izričito to objavivši organizaciji za borbu protiv dopinga. Bez obzira na tu definiciju, kupnja (preko interneta ili na bilo koji drugi način) zabranjene tvari ili zabranjene metode predstavlja posjedovanje od strane osobe koja kupuje.

[Komentar: Prema definiciji posjedovanja, anabolički steroidi pronađeni u sportaševu automobilu mogli bi predstavljati prekršaj, osim ako sportaš ne dokaže da se netko drugi koristio automobilom; u tom slučaju organizacija za borbu protiv dopinga mora dokazati da je sportaš, iako nije imao isključivu kontrolu nad vozilom, znao za postojanje steroida te da ih je namjeravao držati pod kontrolom. Sličan je tomu i slučaj steroida pronađenih u obiteljskom ormariću za lijekove koji je pod zajedničkom kontrolom sportaša i supružnika, kada organizacija za borbu protiv dopinga mora dokazati da je sportaš znao za postojanje steroida u ormariću i da je namjeravao imati kontrolu nad njima. Sama kupnja zabranjene tvari znači posjedovanje, čak i ako proizvod ne stigne, ako ga zaprimi netko drugi ili ako je poslan na adresu treće osobe.]

Postupanje s rezultatima: Proces koji obuhvaća vrijeme između obavijesti iz 5. poglavlja Međunarodnog standarda za postupanje s rezultatima i ili u nekim slučajevima (npr. atipični nalaz, biološka putovnica sportaša, nedostavljanje podataka o lokaciji) za koje su utvrđeni koraci o ranijem obavještanju u 5. poglavlju Međunarodnog standarda za postupanje s rezultatima do konačnog rješenja predmeta, uključujući završetak prvostupanjskog ili žalbenog postupka saslušanja (ukoliko je podnesena žalba).

Potpisnici: Subjekti koji potpisuju *Kodeks* i pristaju pridržavati ga se, u skladu s odredbom 23.

Rekreativni sportaš: Fizička osoba koja je tako definirana od strane relevantne organizacije za borbu protiv dopinga, uz uvjet da taj izraz ne uključuje osobu koja je unutar pet godina prije kršenja antidopinškog pravila bila sportaš na međunarodnoj razini (prema definiciji međunarodnog saveza u skladu s Međunarodnim standardom za testiranje i istrage) ili sportaš na nacionalnoj razini (prema definiciji nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga u skladu s Međunarodnim standardom za testiranje i istrage), koja je predstavljala neku državu na međunarodnom sportskom događaju u otvorenoj kategoriji ili koja je bila uključena u neku skupinu određenu za testiranje ili registar podataka o lokaciji

koji vodi neki međunarodni savez ili nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga.

[Komentar: Izraz „otvorena kategorija“ isključuje natjecanje koje je ograničeno na kategorije juniora ili dobne skupine.]

Sportski događaj: Niz pojedinačnih *natjecanja* koja se održavaju zajedno, pod jednim nadležnim tijelom (npr. Olimpijske igre, Svjetska plivačka natjecanja FINA-e ili Panameričke igre).

Sportaš: Svaka osoba koja se natječe na sportskim događajima na međunarodnoj razini (prema definiciji svakoga međunarodnog saveza) ili na nacionalnoj razini (prema definiciji nacionalne antidopinške organizacije). Organizacija za borbu protiv dopinga može primjenjivati antidopinška pravila na sportaše koji nisu sportaši međunarodne razine ni sportaši nacionalne razine te ih tako uključiti u definiciju sportaša. Kad je riječ o sportašima koji nisu ni sportaši međunarodne razine ni sportaši nacionalne razine, organizacija za borbu protiv dopinga može izabrati između sljedećeg: provoditi ograničena testiranja ili uopće ne provoditi testiranja; analizirati uzorke u manjem opsegu od standardnog izbornika za analizu uzoraka na zabranjene tvari; zatražiti ograničene podatke o lokaciji ili ih uopće ne tražiti; ne tražiti terapijska izuzeća. Međutim, ako sportaš za kojega je nadležna organizacija za borbu protiv dopinga, a koji se natječe ispod međunarodne ili nacionalne razine, prekrši antidopinško pravilo iz odredbe 2.1., 2.3. ili odredbe 2.5., moraju se primijeniti posljedice navedene u Kodeksu. U smislu odredbi 2.8. i 2.9. te u svrhu obrazovanja i informiranja o borbi protiv dopinga, sportaš je svaka osoba koja sudjeluje u sportu pod nadležnošću svakog potpisnika, svake vlade ili svake druge sportske udruge koja je prihvatila Kodeks.

[Komentar: Pojedinci koji sudjeluju u sportu mogu se svrstati u jednu od pet kategorija: 1) sportaš međunarodne razine, 2) sportaš nacionalne razine, 3) pojedinci koji nisu sportaši međunarodne razine niti sportaši nacionalne razine, ali za koje je međunarodni savez ili nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga odredila svoju nadležnost, 4) rekreativni sportaš i 5) pojedinci za koje nije nadležan nijedan međunarodni savez ili nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga. Svi sportaši međunarodne ili nacionalne razine podliježu antidopinškim odredbama iz Kodeksa na precizno definiranoj međunarodnoj ili nacionalnoj sportskoj razini, koja treba biti jasno naznačena u antidopinškim pravilima međunarodnih saveza i nacionalnih organizacija za borbu protiv dopinga.]

Sportaš međunarodne razine: Sportaši koji sudjeluju u sportu na međunarodnoj razini, prema definiciji svakog međunarodnog saveza, u skladu s *Međunarodnim standardom za testiranje i istrage*.

[Komentar: U skladu s Međunarodnim standardom za testiranje i istrage, međunarodni savez slobodno može odrediti kriterije koje će koristiti za klasifikaciju sportaša kao sportaša međunarodne razine, npr., rangiranjem, sudjelovanjem na

određenim međunarodnim sportskim događajima, po tipu licence, itd. Međutim, mora objaviti te kriterije u kratkom i jasnom obliku, kako bi sportaši mogli brzo i lako provjeriti kada će biti klasificirani kao sportaši međunarodne razine. Na primjer, ako kriteriji uključuju sudjelovanje na određenim međunarodnim sportskim događajima, tada međunarodni savez mora objaviti popis tih međunarodnih sportskih događaja.]

Sportaš nacionalne razine: Sportaši koji sudjeluju u sportu na nacionalnoj razini, prema definiciji svake nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga, u skladu s Međunarodnim standardom za testiranje i istrage.

Terapijsko izuzeće (TUE): Terapijsko izuzeće omogućuje sportašu s medicinskim stanjem za koje je potrebno liječenje primjenu *zabranjene tvari* ili *zabranjene metode*, ali samo ukoliko su zadovoljeni uvjeti iz odredbe 4.4 i Međunarodnog standarda za *terapijska izuzeća*.

Testiranje: Dijelovi postupka *dopinške kontrole* koji obuhvaćaju planiranje rasporeda testiranja, prikupljanje *uzorka*, rukovanje *uzorkom* i prijevoz *uzorka* u laboratorij.

Uzorak: Svaki biološki materijal koji se prikupi u svrhu dopinške kontrole.

[Komentar: Ponekad se tvrdi da se prikupljanjem uzoraka krvi krše prava određenih vjerskih ili kulturnih grupa. Utvrđeno je da nema osnova za takve tvrdnje.]

WADA: Svjetska antidopinška agencija.

Zabranjena metoda: Svaka metoda koja je kao takva opisana na *Popisu zabranjenih sredstava*.

Zabranjena tvar: Svaka tvar ili skupina tvari koja je opisana kao takva na *Popisu zabranjenih sredstava*.

3.2. Definirani pojmovi iz *Međunarodnog standarda* za zaštitu privatnosti i osobnih podataka:

Obrada (i njene izvedenice obrađivanje i obrađeni): Prikupljanje, pristup, zadržavanje, pohrana, objava, prijenos, prenošenje, izmjene i dopune, brisanje ili drugo korištenje osobnih podataka.

Osobni podaci: Podaci, uključujući bez ograničenja osjetljive osobne podatke, koji se odnose na identificiranog *sudionika* ili *sudionika* kojega je moguće identificirati ili se odnose na druge *osobe* čiji podaci se obrađuju isključivo u

kontekstu antidopinških aktivnosti organizacije za borbu protiv dopinga.

[Komentar: Podrazumijeva se da osobni podaci uključuju, ali nisu ograničeni na, podatke vezano uz ime sportaša, datum rođenja, kontakte i pripadnost sportskim udrugama, lokaciju, terapijska izuzeća (ako postoje), rezultate antidopinških testova i postupanje s rezultatima (uključujući stegovna saslušanja, žalbe i sankcije). Osobni podaci također uključuju osobne podatke i kontakt podatke drugih osoba, kao što su medicinski stručnjaci i druge osobe koje rade sa, liječe ili pomažu sportašu u kontekstu antidopinških aktivnosti. Takvi podaci su osobni podaci i regulira ih ovaj međunarodni standard tijekom čitavog trajanja njihove obrade, neovisno o tome je li relevantni pojedinac i dalje angažiran u organiziranom sportu.]

3.3. Definirani pojmovi specifični za *Međunarodni standard za terapijska izuzeća*:

Terapijski: Koji se odnosi na liječenje zdravstvenog stanja lijekovima ili metodama; ili omogućavanje liječenja ili sudjelovanje u liječenju.

Povjerenstvo za terapijska izuzeća: Vijeće kojega je osnovala *organizacija za borbu protiv dopinga* radi razmatranja zahtjeva za *terapijska izuzeća*.

Povjerenstvo za terapijska izuzeća WADA-e: Vijeće kojega je osnovala WADA radi revizija odluka o terapijskim izuzećima drugih *organizacija za borbu protiv dopinga*.

3.4. Tumačenje:

3.4.1. Službeni tekst Međunarodnog standarda za terapijska izuzeća održavat će WADA te će ga objaviti na engleskom i francuskom jeziku. U slučaju bilo kakvog neslaganja između engleske i francuske verzije, prednost će imati engleska verzija.

3.4.2. Kao i *Kodeks, Međunarodni standard za terapijska izuzeća* sastavljen je uzimajući u obzir načela proporcionalnosti, ljudskih prava i drugih primjenjivih pravnih načela. On se tumači i primjenjuje u tom smislu.

3.4.3. Komentari uz odredbe Međunarodnog standarda za terapijska izuzeća koriste se za interpretaciju tog *međunarodnog standarda*.

3.4.4. Osim ako nije navedeno drugačije, reference na odredbe su reference na odredbe *Međunarodnog standarda za terapijska izuzeća*.

3.4.5. Kada se u ovom standardu koristi izraz „dani“, to se odnosi na kalendarske dane, osim ako nije drugačije navedeno.

3.4.6. Prilozi ovog standarda jednako su obvezujući kao ostali njegovi dijelovi.

DRUGI DIO: STANDARDI I POSTUPAK ODOBRENJA TERAPIJSKIH IZUZEĆA

4.0. Dobivanje terapijskog izuzeća

Sportaš koji treba koristiti zabranjenu tvar ili zabranjenu metodu iz terapijskih razloga mora zatražiti i dobiti terapijsko izuzeće prije korištenja ili posjedovanja dotične tvari ili metode, osim ako se sportaš prijavljuje za retroaktivni TUE sukladno članku 4.1. U oba slučaja, uvjeti iz članka 4.2 moraju biti zadovoljeni.

[Komentar članka 4.0: Mogući su slučajevi kada sportaš ima određeno zdravstveno stanje te koristi ili posjeduje zabranjenu tvar ili zabranjenu metodu prije nego postane obvezan pridržavanju antidopinškim pravilima. U takvom slučaju, ovakvo prethodno korištenje/posjedovanje ne zahtjeva TUE, već će tada proaktivni TUE biti dovoljan.]

4.1 Retroaktivni TUE omogućuje sportašu mogućnost prijave za terapijsko izuzeće za zabranjenu tvar ili zabranjenu metodu nakon korištenja ili posjedovanja tvari ili metode u pitanju.

Sportaš može retroaktivno zatražiti terapijsko izuzeće (uz ispunjavanje uvjeta iz odredbe 4.2.) ako postoji jedna od sljedećih iznimki:

- a) bilo je neophodno hitno liječenje ili liječenje akutnog zdravstvenog stanja;
- b) zbog drugih izvanrednih okolnosti nije bilo dovoljno vremena ili mogućnosti da sportaš preda (ili da povjerenstvo za terapijska izuzeća razmotri) zahtjev za terapijskim izuzećem prije prikupljanja uzorka;
- c) zbog rangiranja određenih sportova ili disciplina na nacionalnoj razini sportaševa nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga nije dopustila ili tražila od sportaša da podnese zahtjev za terapijskim izuzećem (vidi komentar odredbe 5.1.);
- d) ako organizacija za borbu protiv dopinga odluči prikupiti uzorak od sportaša koji nije sportaš nacionalne razine ili sportaš međunarodne razine i taj sportaš koristi zabranjenu tvar ili zabranjenu metodu iz terapijskih razloga, organizacija za borbu protiv dopinga mora dopustiti sportašu da podnese zahtjev za retroaktivnim terapijskim izuzećem ili
- e) sportaš je iz terapijskih razloga izvan natjecanja koristio zabranjenu tvar koja je zabranjena samo na natjecanju.

[Komentar članka 4.1: Zadovoljenje jednog od kriterija za retroaktivni TUE ne znači nužno da će TUE biti odobren, već da će sportaševa prijava biti evaluirana prema članku 4.2 kako bi se utvrdilo jesu li navedeni uvjeti za TUE ispunjeni.]

[Komentar stavki c), d i e) odredbe 4.1.: Tim sportašima preporučuje se da imaju pripremljeni medicinski karton kao dokaz da ispunjavaju uvjete za terapijsko izuzeće iz odredbe 4.2. ukoliko će trebati poslati zahtjev za retroaktivno terapijsko izuzeće nakon prikupljanja uzorka.]

[Komentar stavke e) odredbe 4.1.: Ovo služi za situacije kada iz terapijskih razloga sportaš koristi izvan natjecanja tvar koja je zabranjena samo na natjecanju, ali postoji rizik da će se tvar zadržati u njegovom/njezinom organizmu na natjecanju. U takvim situacijama organizacija za borbu protiv dopinga mora dopustiti sportašu da podnese zahtjev za retroaktivnim terapijskim izuzećem (kada sportaš nije unaprijed podnio zahtjev). Time se također sprječava da organizacije za borbu protiv dopinga moraju unaprijed raditi procjene zahtjeva za terapijsko izuzeće koji možda nisu potrebni.]

4.2. Sportašu se može odobriti terapijsko izuzeće ako (i samo ako) može dokazati, u razmjeru vjerojatnosti, da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- a) dotična *zabranjena tvar* ili *zabranjena metoda* potrebna je za liječenje zdravstvenog stanja koje je dijagnosticirano i za koje postoje klinički dokazi.

[Komentar stavke a) odredbe 4.2.: Korištenje zabranjene tvari ili zabranjene metode može biti dijelom potrebnog dijagnostičkog postupka, a ne samog liječenja.]

- b) terapijsko korištenje *zabranjene tvari* ili *zabranjene metode* vrlo vjerojatno neće dodatno poboljšati sportsku izvedbu u odnosu na ono što bi se očekivalo povratkom sportaša u normalno zdravstveno stanje nakon liječenja zdravstvenog problema.

[Komentar stavke b) odredbe 4.2.: Na individualnoj razini treba utvrditi normalno zdravstveno stanje sportaša. Normalno zdravstveno stanje pojedinog sportaša je njegovo/njezino stanje kada ne postoji zdravstveno stanje zbog kojega sportaš traži terapijsko izuzeće.]

- c) *zabranjena tvar* ili *zabranjena metoda* je indicirano liječenje za zdravstveno stanje i ne postoji dopuštena terapijska alternativa.

[Komentar stavke c) odredbe 4.2.: Liječnik mora obrazložiti zašto je odabrana terapija najprikladnija, npr. na temelju iskustva, nuspojava ili drugih medicinskih opravdanosti uključujući, kada je primjenjivo, geografski specifične pristupe liječenju i dostupnost lijekova. Nadalje, ne treba uvijek isprobavati učinkovitost

alternativnih liječenja prije korištenja zabranjene tvari ili zabranjene metode.]

- d) nužnost korištenja zabranjene tvari ili zabranjene metode nije posljedica, u cijelosti ili dijelom, prethodnog korištenja (bez terapijskog izuzeća) tvari ili metode koja je bila zabranjena u trenutku takvog korištenja.

[Komentar odredbe 4.2.: U primjeni ovih kriterija kod pojedinih zdravstvenih stanja treba koristiti dokumente WADA-e pod nazivom "Smjernice za liječnike kod terapijskih izuzeća" objavljene na mrežnim stranicama WADA-e.

Terapijsko izuzeće može se odobriti isključivo na temelju uvjeta iz odredbe 4.2. Ono ne ocjenjuje je li zabranjena tvar ili zabranjena metoda klinički najprikladnija ili sigurna, niti je li njeno korištenje svugdje legalno.

Kada međunarodni savez ili povjerenstvo za terapijska izuzeća organizatora velikog sportskog događaja odlučuje hoće li priznati terapijsko izuzeće koje je odobrila druga organizacija za borbu protiv dopinga (vidi poglavlje 7.) i kada WADA procjenjuje odluku o (ne)odobrenju terapijskog izuzeća (vidi poglavlje 8.), kao i kada povjerenstvo za terapijska izuzeća razmatra zahtjev za terapijskim izuzećem iz poglavlja 6., pitanje je isto: Je li sportaš dokazao da su ispunjeni svi uvjeti iz odredbe 4.2.?)

4.3. U iznimnim okolnostima i bez obzira na ostale odredbe ovog standarda, sportaš može podnijeti zahtjev i može mu/joj se retroaktivno odobriti terapijsko korištenje zabranjene tvari ili zabranjene metode ako bi, s obzirom na svrhu Kodeksa, bilo nepravedno odbiti retroaktivno terapijsko izuzeće. Sportašima međunarodne razine i sportašima nacionalne razine organizacija za borbu protiv dopinga može odobriti zahtjev za retroaktivnim terapijskim izuzećem u skladu s ovim poglavljem samo uz prethodno odobrenje WADA-e. Pritom WADA uvijek može revidirati odluku organizacije za borbu protiv dopinga za odobrenjem retroaktivnog terapijskog izuzeća sukladno ovom poglavlju i ima pravo podržati ili poništiti odluku.

Za sportaše koji se ne natječu na međunarodnoj ili nacionalnoj razini, organizacija za borbu protiv dopinga može odobriti zahtjev za retroaktivnim terapijskim izuzećem u skladu s ovim poglavljem i bez prethodnog odobrenja WADA-e, no WADA ima pravo revizije takve odluke, na isti način kao što je prethodno navedeno.

Odluku WADA-e i/ili organizacije za borbu protiv dopinga iz ovog poglavlja ne može se osporavati u sklopu obrane kod kršenja antidopinškog pravila, žalbe ili drugih postupaka.

Sve odluke organizacije za borbu protiv dopinga iz ove odredbe, bilo da se radi o odobrenju ili odbijanju terapijskog izuzeća, moraju se priopćiti putem ADAMS-a

sukladno odredbi 5.5.

[Komentar odredbe 4.3.: Kako bi se izbjegle nedoumice, retroaktivno odobrenje može se dobiti sukladno odredbi 4.3. čak i ako nisu ispunjeni uvjeti iz odredbe 4.2. Ostali relevantni čimbenici mogu uključivati, bez ograničenja, razloge zašto sportaš nije unaprijed podnio zahtjev, iskusnost sportaša, pitanje prethodne edukacije sportaša, je li sportaš u obrascu dopinške kontrole naveo korištenje tvari ili metode te nedavni istek terapijskog izuzeća za sportaša. Kod odlučivanja, WADA se može konzultirati s članom ili članovima svog povjerenstva za terapijska izuzeća.]

5.0. Odgovornost organizacija za borbu protiv dopinga vezano uz terapijska izuzeća

5.1. Odredba Kodeksa 4.4 određuje: (a) koje organizacije za borbu protiv dopinga su nadležne za donošenje odluka o terapijskom izuzeću; (b) način priznavanja i poštivanja tih odluka o terapijskom izuzeću od strane drugih organizacija za borbu protiv dopinga; i (c) kada se odluke o terapijskom izuzeću mogu revidirati i/ili kada se na njih mogu podnijeti žalbe.

[Komentar odredbe 5.1: Vidi Prilog 1. - dijagram sa sažetkom ključnih dijelova odredbe Kodeksa 4.4.]

Ako zahtjevi i imperativi nacionalne politike od nacionalne agencije za borbu protiv dopinga zahtijevaju davanje prioriteta određenim sportovima ili disciplinama nad drugim sportovima ili disciplinama u svom planu raspodjele testiranja (kako je navedeno u odredbi 4.4.1 Međunarodnog standarda za testiranje i istrage), nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga može odbiti razmatranje prijave za terapijsko izuzeće sportaša koji se bave nekim ili svim sportovima ili disciplinama niskog prioriteta, ali u tom slučaju mora dozvoliti takvim sportašima od kojih je naknadno prikupljen uzorak da predaju zahtjev za retroaktivno terapijsko izuzeće. Nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga objavit će sve takve politike na svojoj internetskoj stranici kako bi joj sportaši na koje se odnosi imali pristup.

Odredba Kodeksa 4.4.2 određuje nadležnost nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga za donošenje odluka o terapijskom izuzeću za sportaše koji se ne natječu na međunarodnoj razini. U slučaju spora o tome koja nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga treba razmotriti prijavu za terapijsko izuzeće sportaša koji se ne natječe na međunarodnoj razini, odluku donosi WADA. Odluka WADA-e je konačna i ne podliježe žalbi.]

5.2. Kako bi se izbjegle nedoumice kada *nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga sportašu* odobri *terapijsko izuzeće*, to *terapijsko izuzeće* valjano je na nacionalnoj razini diljem svijeta i ne trebaju ga formalno priznati druge organizacije za borbu protiv dopinga sukladno odredbi 7.0. (na primjer, ako sportašu njegova/njezina nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga odobri terapijsko izuzeće te se on/a zatim natječe ili trenira u državi druge nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga, to terapijsko izuzeće bit će valjano ako sportaša testira ta druga nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga).

5.3. Svaka nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga, svaki međunarodni savez i organizator velikog sportskog događaja osnovat će povjerenstvo za terapijska izuzeća koje će razmatrati ispunjavaju li prijave za odobrenje ili priznanje terapijskog izuzeća uvjete definirane u odredbi 4.2.

[Komentar odredbe 5.3.: Kako bi se izbjegle nedoumice, ispunjavanje uvjeta iz odredbi 4.1. i 4.3. može utvrditi relevantna organizacija za borbu protiv dopinga u konzultaciji s članom ili članovima povjerenstva za terapijska izuzeća.

Organizator velikog sportskog događaja može automatski priznavati već postojeća terapijska izuzeća, međutim mora postojati mehanizam za ishođenje novih terapijskih izuzeća za sportaše koji sudjeluju u sportskom događaju, ako se ukaže potreba za tim. Svaki organizator velikog sportskog događaja sam odlučuje o tome hoće li osnovati vlastito povjerenstvo za terapijska izuzeća ili će taj zadatak sporazumom delegirati trećoj strani. Cilj je u svakom slučaju osigurati da sportaši koji se natječu u takvim sportskim događajima mogu brzo i učinkovito ishoditi terapijsko izuzeće prije samog natjecanja.]

- a) Povjerenstvo za terapijska izuzeća mora uključivati najmanje tri liječnika s iskustvom u njezi i liječenju sportaša, s dobrim poznavanjem kliničke i sportske medicine. U slučajevima kada je potrebna posebna stručnost (na primjer kod sportaša s invaliditetom kada je tvar ili metoda vezana uz invaliditet sportaša), najmanje jedan član povjerenstva za terapijska izuzeća mora imati odgovarajuće iskustvo. Jedan liječnik treba biti predsjednik povjerenstva za terapijska izuzeća.
- b) Kako bi se osigurala nepristranost odluka, svi članovi povjerenstva za terapijska izuzeća moraju potpisati izjavu o sukobu interesa i povjerljivosti (predložak izjave dostupan je na internetskoj stranici WADA-e).

5.4. Svaka *nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga*, svaki međunarodni savez i *organizator velikog sportskog događaja* mora uspostaviti jasan postupak podnošenja zahtjeva za *terapijsko izuzeće* povjerenstvu za terapijska izuzeća u skladu s odredbama ovog *međunarodnog standarda*. Svi oni također moraju pojediniosti tog postupka objaviti (najmanje) na vidljivom mjestu na svojim internetskim stranicama.

5.5. Svaka *nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga*, svaki međunarodni savez i *organizator velikog sportskog događaja* odmah će poslati izvješće (na engleskom ili francuskom jeziku) o svim odlukama svog povjerenstva za terapijska izuzeća kojima odobrava ili odbija *terapijska izuzeća* i o svim odlukama o priznavanju ili odbijanju priznavanja odluka o *terapijskom izuzeću* drugih *organizacija za borbu protiv dopinga*, putem sustava ADAMS, čim prije, a u svakom slučaju unutar dvadeset jednog (21) dana od primitka odluke. Odluka o odbijanju *terapijskog izuzeća* pritom treba sadržavati razlog(e) odbijanja. U pogledu odobrenih terapijskih izuzeća, u sklopu podataka u izvješću bit će navedeno (na engleskom ili francuskom jeziku):

- a) je li *sportašu* bio dopušten retroaktivni zahtjev za *terapijskim izuzećem* sukladno odredbi 4.1. i obrazloženje, ili je li *sportašu* bio dopušten i odobren retroaktivni zahtjev za *terapijskim izuzećem* sukladno odredbi 4.3. i obrazloženje;
- b) odobrena tvar ili metoda, doza, učestalost, dozvoljeni način *primjene*, trajanje *terapijskog izuzeća* (i trajanje propisane terapije, ukoliko se razlikuje od trajanja *terapijskog izuzeća*) i sve uvjete vezane uz *terapijsko izuzeće* te
- c) obrazac prijave za *terapijsko izuzeće* (ukoliko nije elektroničkim putem ispunjen u ADAMS-u) i relevantni klinički podaci kojima se utvrđuje da su uvjeti odredbe 4.2. vezani uz takvo *terapijsko izuzeće* zadovoljeni (pristup istom imat će samo WADA, *sportaševa nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga*, međunarodni savez i *organizator velikog sportskog događaja* koji organizira *događaj* na kojem se *sportaš* želi natjecati).

[Komentar odredbe 5.5.: Ukoliko se koristi obrazac prijave za *terapijsko izuzeće*, organizacije za borbu protiv dopinga mogu prevesti obrazac prijave za *terapijsko izuzeće* na druge jezike, ali na obrascu mora ostati izvorni tekst na engleskom ili francuskom. Treba priložiti i engleski ili francuski prijevod sadržaja.

Treba dostaviti potpunu medicinsku dokumentaciju uključujući dijagnostičke postupke, laboratorijske nalaze i vrijednosti, no nije ih potrebno prevesti na engleski ili francuski. Ipak, u ADAMS treba unijeti prevedeni sažetak svih ključnih informacija (uključujući ključne dijagnostičke postupke), uz dovoljno podataka za jasno utvrđivanje dijagnoze. Preporučuje se da sažetak sastavi liječnik ili osoba s odgovarajućim medicinskim znanjem kako bi se ispravno shvatili i saželi medicinski podaci. Relevantna organizacija za borbu protiv dopinga ili WADA može zatražiti detaljnije/potpune prijevode.]

5.6. Ako *nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga sportašu* odobri *terapijsko izuzeće*, ona *sportaša* mora pisanim putem upozoriti (a) da *terapijsko izuzeće* vrijedi samo za natjecanja na nacionalnoj razini i (b) da ako se *sportaš* počne natjecati na *međunarodnoj razini* ili sudjeluje u *međunarodnom sportskom događaju*, takvo *terapijsko izuzeće* neće vrijediti osim ako ga ne prizna relevantni međunarodni savez ili *organizator velikog sportskog događaja* u skladu s odredbom 7.0. Nakon toga, *nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga* mora pomoći *sportašu* utvrditi treba li predati *terapijsko izuzeće* na odobrenje međunarodnom savezu ili *organizatoru velikog sportskog događaja* te usmjeravati i podržati *sportaša* kroz postupak priznavanja.

5.7. Svaki međunarodni savez i *organizator velikog sportskog događaja* objavit će i ažurirati obavijest (najmanje objavom na istaknutom mjestu na svojoj internetskoj stranici i slanjem WADA-i) koja jasno definira (1) koji mu se *sportaši* u njegovoj nadležnosti moraju prijaviti za *terapijsko izuzeće* i kada; (2) koje odluke drugih *organizacija za borbu protiv dopinga* će automatski priznati vezano uz takve prijave, u skladu s odredbom 7.1(a); i (3) koje mu se odluke o *terapijskom izuzeću* drugih *organizacija za borbu protiv dopinga* moraju predati na priznavanje u skladu odredbom 7.1(b).

5.8. Ako *nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga* odobri *sportašu* *terapijsko izuzeće* i *sportaš* zatim postane *sportaš međunarodne razine* ili se natječe na *međunarodnom događaju* *terapijsko izuzeće* neće biti valjano osim ako i sve dok *međunarodni savez* ne prizna to *terapijsko izuzeće* u skladu s odredbom 7.0.

Bilo koje *terapijsko izuzeće* koje je *sportaš* dobio od *međunarodnog saveza* neće biti valjano ako se *sportaš* natječe na *međunarodnom sportskom događaju organizatora velikog sportskog događaja*, osim ako i sve dok relevantni *organizator velikog sportskog događaja* ne prizna to *terapijsko izuzeće* u skladu s odredbom 7.0. Slijedom toga, ako međunarodni savez ili *organizator velikog sportskog događaja* (kako je primjenjivo u pojedinačnom slučaju) odbije priznati takvo *terapijsko izuzeće*, tada (podložno pravu *sportaša* na reviziju i žalbu) se to *terapijsko izuzeće* neće koristiti kao opravdanje za prisutnost, korištenje, posjedovanje ili primjenu *zabranjene tvari* ili *zabranjene metode* navedene u *terapijskom izuzeću* vis-à-vis tog međunarodnog saveza ili *organizatora velikog sportskog događaja*.

6.0. Postupak prijave za terapijsko izuzeće

6.1. *Sportaš* kojemu je potrebno *terapijsko izuzeće* mora se prijaviti što je prije moguće. Za tvari koje su zabranjene samo na *natjecanju* *sportaš* treba zatražiti *terapijsko izuzeće* najmanje 30 dana prije sljedećeg *natjecanja*, osim u hitnim slučajevima ili izvanrednim okolnostima).

6.2. *Sportaš* treba predati zahtjev svojoj *nacionalnoj organizaciji za borbu protiv dopinga*, međunarodnom savezu i/ili *organizatoru velikog sportskog događaja* (kako je primjenjivo u pojedinačnom slučaju) online ili na priloženom obrascu prijave za *terapijsko izuzeće*. *Organizacije za borbu protiv dopinga* na svojoj će internetskoj stranici objasniti postupak ili omogućiti preuzimanje obrasca za prijavu *sportaša*. Obrazac se mora temeljiti na predlošku „TUE application form“ („obrazac za prijavu terapijskog izuzeća“) koji je dostupan na internetskoj

stranici WADA-e. *Organizacije za borbu protiv dopinga* mogu izmijeniti predložak kako bi on uključivao dodatne podatke, ali ne smiju uklanjati njegove dijelove ili stavke.

[Komentar odredbe 6.2.: U nekim situacijama sportaši ne mogu znati kojoj nacionalnoj organizaciji za borbu protiv dopinga trebaju poslati zahtjev za terapijskim izuzećem. U takvim okolnostima sportaš treba konzultirati nacionalnu organizaciju za borbu protiv dopinga države za čiju se sportsku organizaciju natječe (ili čiji je član, odnosno čiju licencu posjeduje) kako bi se utvrdilo spada li pod njenu nadležnost za terapijska izuzeća.

Ako ta nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga odbije ocijeniti zahtjev za terapijskim izuzećem zato što nije nadležna za terapijsko izuzeće sportaša, sportaš treba provjeriti antidopinška pravila nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga države u kojoj živi (ako se ne radi o istoj državi).

Ako sportaš i dalje ne spada pod nadležnost za terapijska izuzeća te nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga, sportaš treba provjeriti antidopinška pravila nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga države čiji je državljanin (ako se ne radi o državi u kojoj živi ili se natječe).

Sportaši mogu kontaktirati bilo koju od gore navedenih nacionalnih organizacija za borbu protiv dopinga za pomoć kod utvrđivanja je li nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga nadležna za terapijska izuzeća. U slučaju da nijedna od gore navedenih nacionalnih organizacija za borbu protiv dopinga nije nadležna za terapijska izuzeća, kada postoji nepovoljan laboratorijski nalaz, sportašu treba dozvoliti podnošenje zahtjeva za retroaktivnim terapijskim izuzećem organizaciji za borbu protiv dopinga ovlaštenoj za postupanje s rezultatima. Vidjeti i dijagram "Where to Apply?" („Gdje se prijaviti?") u medicinskoj rubrici WADA-ine internetske stranice.]

6.3. *Za korištenje iste zabranjene tvari ili zabranjene metode za isto zdravstveno stanje sportaš može tražiti terapijsko izuzeće od samo jedne organizacije za borbu protiv dopinga. Sportaš ne smije imati više od jednog terapijskog izuzeća u vrijeme korištenja iste zabranjene tvari ili zabranjene metode za isto zdravstveno stanje (i svako novo isto terapijsko izuzeće će zamijeniti prethodno terapijsko izuzeće koje treba poništiti relevantna organizacija za borbu protiv dopinga).*

6.4. *Sportaš treba poslati zahtjev za terapijsko izuzeće relevantnoj organizaciji za borbu protiv dopinga putem ADAMS-a ili drugim putem koji odredi organizacija za borbu protiv dopinga. Prijavi treba biti priložena detaljna popratna medicinska dokumentacija, uključujući (kada je moguće) nalaze prijašnjih liječnika koji su postavili dijagnozu i nalaze svih pregleda te laboratorijskih i slikovnih pretraga relevantnih za prijavu. Prijava mora uključivati potpis liječnika na za to predviđenom mjestu.*

[Komentar odredbe 6.4. Dostavljeni podaci vezani uz dijagnozu i liječenje trebaju biti u skladu s relevantnim dokumentima koje je WADA objavila na svojim internetskim stranicama.]

6.5. *Sportaš mora imati kompletnu kopiju prijave za terapijsko izuzeće i svih materijala i podataka poslanih relevantnoj antidopinškoj organizaciji, a koji podržavaju takvu prijavu.*

6.6. Prijavu za *terapijsko izuzeće* povjerenstvo za terapijska izuzeća razmatrat će samo nakon primitka cjelovite prijave, uz priložene sve relevantne dokumente. Nepotpune prijave vraćat će se *sportašu* kako bi ih dopunio i ponovno poslao.

6.7. Povjerenstvo za terapijska izuzeća može zatražiti od *sportaša* ili njegovog liječnika bilo koje dodatne podatke, ispitivanja, slikovne pretrage ili druge podatke koje smatra potrebnima kako bi razmotrilo *sportaševu* prijavu; i/ili može tražiti pomoć takvog drugog medicinskog ili znanstvenog stručnjaka kako smatra prikladnim.

6.8. *Sportaš* snosi bilo koje troškove nastale prilikom prijave za *terapijsko izuzeće* i dopune iste kada to zatraži povjerenstvo za terapijska izuzeća.

6.9. Povjerenstvo za terapijska izuzeća odlučit će o tome hoće li odobriti ili odbiti prijavu što je prije moguće, a obično (tj. osim ako ne postoje izvanredne okolnosti) ne kasnije od dvadeset jednog (21) dana nakon primitka potpune prijave. Ako je prijava za *terapijsko izuzeće* predana u razumnom roku prije *sportskog događaja*, povjerenstvo za terapijska izuzeća mora se potruditi donijeti odluku prije početka *sportskog događaja*.

6.10. Odluka povjerenstva za terapijska izuzeća mora se *sportašu* poslati pisanim putem i staviti na raspolaganje WADA-i i drugim *organizacijama za borbu protiv dopinga* putem sustava ADAMS, u skladu s odredbom 5.5.

6.11. Svako *terapijsko izuzeće* imat će određeno trajanje, sukladno odluci povjerenstva za terapijska izuzeća, na kraju kojega *terapijsko izuzeće* automatski istječe. Ako *sportaš* i dalje mora nastaviti *koristiti zabranjenu tvar* ili *zabranjenu metodu* nakon datuma isteka *terapijskog izuzeća*, mora poslati prijavu za novo *terapijsko izuzeće* znatno prije datuma isteka, kako bi postojalo dovoljno vremena za donošenje odluke o zahtjevu prije datuma isteka.

[Komentar odredbe 6.11.: Gdje je primjenjivo, *trajanje valjanosti određuje se u skladu s WADA-inim dokumentima „Smjernice za liječnike kod terapijskih izuzeća“.*]

6.12. *Terapijsko izuzeće* će se opozvati prije isteka datuma ako *sportaš* na vrijeme ne ispuni bilo koje zahtjeve ili uvjete koje je odredila *organizacija za borbu protiv dopinga* koja odobrava *terapijsko izuzeće*. Alternativno, *terapijsko izuzeće* može poništiti i WADA nakon revizije ili žalbe.

6.13. Kada se *nepovoljan laboratorijski nalaz* utvrdi netom nakon isteka *terapijskog izuzeća* za dotičnu *zabranjenu tvar* ili njegovog povlačenja ili poništavanja, *organizacija za borbu protiv dopinga* koja provodi prvu provjeru *nepovoljnog laboratorijskog nalaza* u skladu s odredbom 5.1.1.1. *Međunarodnog standarda za postupanje s rezultatima* razmotrit će je li nalaz u skladu s *korištenjem zabranjene tvari* prije isteka, opoziva ili poništavanja *terapijskog izuzeća*. Ako je to slučaj, takvo *korištenje* (i bilo koja *prisutnost zabranjene tvari*

u *sportaševom uzorku* kao rezultat toga) neće se smatrati kršenjem antidopinškog pravila.

6.14. U slučaju da se, nakon odobrenja *terapijskog izuzeća*, *sportaševa* doza, učestalost, način ili trajanje *primjene zabranjene tvari* ili *zabranjene metode* značajno razlikuju od one specificirane u *terapijskom izuzeću*, *sportaš* se mora obratiti relevantnoj organizaciji za borbu protiv dopinga koja će potom odrediti je li potrebno podnijeti zahtjev za novo *terapijsko izuzeće*. Ako *prisutnost, korištenje, posjedovanje* ili *primjena zabranjene tvari* ili *zabranjene metode* nisu u skladu s uvjetima odobrenog *terapijskog izuzeća*, činjenica da *sportaš* ima *terapijsko izuzeće* neće spriječiti donošenje odluke o počinjenom kršenju antidopinškog pravila.

[Komentar odredbe 6.14.: Prepoznato je da kod pojedinih zdravstvenih stanja doze mogu varirati, pogotovo u ranim fazama uspostavljanja terapije ili kod stanja kao što je dijabetes ovisan o inzulinu. Terapijsko izuzeće treba uzeti u obzir takve fluktuacije. Međutim, u slučaju promjene koja nije navedena u izuzeću, sportaš mora kontaktirati relevantnu organizaciju za borbu protiv dopinga radi utvrđivanja je li potrebno novo terapijsko izuzeće.]

7.0. Postupak priznavanja terapijskog izuzeća

7.1. *Odredba Kodeksa 4.4. zahtijeva od organizacija za borbu protiv dopinga priznavanje terapijskih izuzeća drugih organizacija za borbu protiv dopinga kako bi se zadovoljili uvjeti odredbe 4.2. Stoga, ako sportaši moraju predati zahtjev za terapijsko izuzeće međunarodnom savezu ili organizatoru velikog sportskog događaja, a već posjeduju terapijsko izuzeće, oni neće predati prijavu za novo terapijsko izuzeće međunarodnom savezu ili organizatoru velikog sportskog događaja. Umjesto toga:*

a) Međunarodni savez ili *organizator velikog sportskog događaja* mogu objaviti obavijest o tome da će automatski priznati odluke o *terapijskim izuzećima* donesene u skladu s odredbom *Kodeksa 4.4.* (ili određene kategorije takvih odluka, tj. one odluke koje su donijele određene *organizacije za borbu protiv dopinga* ili one koje se odnose na pojedinačne *zabranjene tvari*), pod uvjetom da su takve odluke o *terapijskom izuzeću* objavljene u skladu s odredbom 5.5. Ako *sportaš*ovo terapijsko izuzeće spada u kategoriju onih koja se automatski priznaju na taj način u vrijeme odobravanja *terapijskog izuzeća*, *sportaš* ne mora poduzimati daljnje radnje. Kada se automatski prizna, TUE se ne može dalje revidirati od strane antidopinške organizacije.

[Komentar odredbe 7.1. (a): Automatsko priznavanje odluka o terapijskom izuzeću smanjuje opterećenje sportaša. Ipak, međunarodni savezi i organizatori velikih sportskih događaja trebaju pažljivo odabrati antidopinške organizacije i/ili tvari za koje će odobrenje biti automatsko. Ako međunarodni savez ili organizator velikog sportskog događaja želi automatski priznati TUE odluke, on mora na svojoj internetskoj stranici objaviti i nadopunjavati popis organizacija za borbu protiv dopinga čije odluke o terapijskom izuzeću će automatski priznavati, i/ili popis onih zabranjenih tvari za koje će automatski priznavati terapijska izuzeća.]

b) U nedostatku takvih automatskih priznanja, *sportaš* treba poslati zahtjev za priznavanje odobrenog *terapijskog izuzeća* međunarodnom savezu ili *organizatoru velikog sportskog događaja*, putem sustava *ADAMS* ili drugačije, ovisno kako je taj međunarodni savez ili *organizator velikog sportskog događaja* odredio.

[Komentar odredbe 7.1(b): Priznavanje se temelji isključivo na ispunjenju uvjeta iz članka 4.2. Sukladno tome, samo trajanje terapijskog izuzeća ne može biti razlog odbijanju priznavanja terapijskog izuzeća (osim ako je povezano s ispunjenjem kriterija iz odredbe 4.2). Gdje je primjenjivo, trajanje terapijskog izuzeća trebalo bi biti u skladu s WADA-inim liječničkim smjernicama za TUE.]

7.2. Nepotpuni zahtjevi za priznavanje *terapijskog izuzeća* bit će vraćeni *sportašu* kako bi ih dopunio i ponovno poslao. Nadalje, povjerenstvo za terapijska izuzeća može zatražiti od *sportaša* ili njegovog liječnika bilo koje dodatne podatke, ispitivanja, slikovne ili druge podatke koje smatra potrebnima kako bi razmotrio *sportašev* zahtjev za priznavanjem *terapijskog izuzeća*; i/ili može tražiti pomoć drugih medicinskih ili znanstvenih stručnjaka, ako to smatra prikladnim.

7.3. *Sportaš* snosi sve troškove nastale prilikom predaje zahtjeva za priznavanje *terapijskog izuzeća* i dopune istog kako to zatraži povjerenstvo za terapijska izuzeća.

7.4. Povjerenstvo za terapijska izuzeća odlučit će o priznavanju *terapijskog izuzeća* što je prije moguće, a obično (tj. osim ako ne postoje izvanredne okolnosti) ne kasnije od dvadeset jednog (21) dana nakon primitka potpunog zahtjeva za priznavanjem. Ako je zahtjev predan u razumnom roku prije *sportskog događaja*, povjerenstvo za terapijska izuzeća mora se potruditi donijeti odluku prije početka *sportskog događaja*.

7.5. Odluku povjerenstva za terapijska izuzeća mora se *sportašu* poslati pisanim putem i staviti na raspolaganje WADA-i i drugim *organizacijama za borbu protiv dopinga* putem sustava ADAMS. Odluka o nepriznavanju *terapijskog izuzeća* mora uključivati objašnjenje razloga nepriznavanja.

7.6. Ako međunarodni savez odluči testirati *sportaša* koji nije *sportaš međunarodne razine*, on mora priznati *terapijsko izuzeće* koje je odobrila *sportaševa nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga* osim ako *sportaš* mora tražiti priznavanje *terapijskog izuzeća* sukladno odredbama 5.8. i 7.0., tj. zato što se natječe na *međunarodnom sportskom događaju*.

8.0. Revizije odluka o terapijskom izuzeću od strane WADA-e

8.1. Odredba *Kodeksa* 4.4.6. definira da WADA, u određenim slučajevima, mora provesti reviziju odluka o *terapijskom izuzeću* međunarodnih saveza i da može provesti reviziju ostalih odluka o *terapijskom izuzeću*, kako bi u svakom takvom slučaju utvrdila poštivanje uvjeta iz odredbi 4.1. i 4.2. Za provjeru uvjeta iz odredbe 4.2. WADA će osnovati svoje povjerenstvo za terapijska izuzeća koje ispunjava uvjete iz odredbe 5.3.

Uvjete iz odredbe 4.1. će provjeriti WADA (uz mogućnost konzultacije s članom ili članovima WADA-inog povjerenstva za terapijska izuzeća).

8.2 Svaki zahtjev za revizijom mora se WADA-i poslati pisanim putem uz plaćenu naknadu koju je odredila WADA, kao i kopije svih podataka definiranih odredbom 6.4. (ili, u slučaju revizije odluke o odbijanju *terapijskog izuzeća*, sve podatke koje je *sportaš* poslao vezano uz prvu predaju zahtjeva za *terapijsko izuzeće*). Zahtjev je potrebno kopirati strani čija odluka će biti predmetom revizije (organizaciji za borbu protiv dopinga) i *sportašu* (ukoliko *sportaš* nije tražio reviziju).

8.3. Ako se zahtjev odnosi na reviziju odluke o *terapijskom izuzeću* za koje WADA nije obavezna provesti reviziju, WADA će obavijestiti *sportaša* čim bude moguće nakon primitka zahtjeva o tome hoće li ili neće revidirati odluku o terapijskom izuzeću. Svaka odluka WADA-e o tome da ne revidira odluku o terapijskom izuzeću je konačna i ne podliježe žalbi. Međutim, i dalje postoji mogućnost izjavljivanja žalbe na odluku o *terapijskom izuzeću* kako je definirano u odredbi Kodeksa 4.4.7.

8.4. Ako se zahtjev odnosi na reviziju odluke o *terapijskom izuzeću* međunarodnog saveza za koju je WADA obavezna provesti reviziju, WADA može unatoč tome vratiti odluku međunarodnom savezu (a) radi objašnjenja (na primjer, ako razlozi nisu jasno definirani u odluci); i/ili (b) na ponovno razmatranje od strane međunarodnog saveza (na primjer, ako je terapijsko izuzeće odbijeno samo zbog nepostojanja medicinskih testova ili drugih podataka koji su potrebni kako bi se dokazalo zadovoljavanje uvjeta odredbe 4.2.).

[Komentar odredbe 8.4.: Ako međunarodni savez odbije priznati terapijsko izuzeće koje je odobrila nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga samo zato što nedostaju medicinski testovi ili druge informacije potrebne za dokazivanje ispunjavanja uvjeta iz odredbe 4.2., predmet ne treba proslijediti WADA-i nego spis treba nadopuniti i ponovno poslati međunarodnom savezu.]

8.5. Ako se zahtjev za reviziju proslijedi povjerenstvu za terapijska izuzeća WADA-e, povjerenstvo može tražiti dodatne podatke od *organizacije za borbu protiv dopinga* i/ili *sportaša*, uključujući dodatna ispitivanja, kako je opisano u odredbi 6.7. i/ili može tražiti pomoć drugih medicinskih ili znanstvenih stručnjaka, već kako smatra prikladnim.

8.6. WADA će poništiti odobrenje bilo kojeg *terapijskog izuzeća* koje ne zadovoljava uvjete iz odredbi 4.1. i 4.2. (kako je primjenjivo u pojedinačnom slučaju). Ako je *terapijsko izuzeće* koje je poništeno bilo prospektivno *terapijsko izuzeće* (za razliku od retroaktivnog *terapijskog izuzeća*) takvo poništavanje stupit će na snagu s datumom kojega odredi WADA (to ne može biti ranije od datuma obavijesti WADA-e *sportašu*). Poništenje se neće primjenjivati retroaktivno i rezultati *sportaša* prije takve obavijesti se ne *diskvalificiraju*. Međutim, ako je poništeno *terapijsko izuzeće* retroaktivno, poništenje će također biti retroaktivno.

8.7. WADA će poništiti bilo koju odluku o odbijanju *terapijskog izuzeća* gdje prijava za *terapijsko izuzeće* zadovoljava uvjete iz odredbi 4.1. i 4.2. (kako je primjenjivo u pojedinačnom slučaju), tj. odobrit će *terapijsko izuzeće*.

8.8. Ako WADA provodi reviziju odluke međunarodnog saveza koja joj je proslijeđena u skladu s odredbom Kodeksa 4.4.3. (tj. obavezna revizija), ona može tražiti od organizacije za borbu protiv dopinga koja „izgubi” reviziju (tj. *organizacija za borbu protiv dopinga* s čijom odlukom se ne slaže) da (a) nadoknadi troškove strani koja je prosljedila odluku WADA-i (ako je primjenjivo); i/ili (b) plati WADA-i troškove vezane uz reviziju, do iznosa koji ne pokriva naknada za prijavu.

8.9. Ako poništi odluku o terapijskom izuzeću koju je samostalno odlučila

revidirati, WADA može tražiti od *organizacije za borbu protiv dopinga* koja je donijela odluku da WADA-i plati troškove vezane uz tu reviziju.

8.10. Ako je primjenjivo, WADA će bez odgode *sportašu* i njegovoj/njzinoj *nacionalnoj organizaciji za borbu protiv dopinga* i međunarodnom savezu (i, ako je primjenjivo, *organizatoru velikog sportskog događaja*) poslati obrazloženu odluku svog povjerenstva za terapijska izuzeća.

9.0. Povjerljivost podataka

9.1. Obrada osobnih podataka tijekom postupka vezanog uz *terapijska izuzeća organizacija za borbu protiv dopinga* mora biti u skladu s *Međunarodnim standardom* za zaštitu privatnosti i osobnih podataka. *Organizacije za borbu protiv dopinga* će osigurati da imaju valjanu zakonsku nadležnost ili osnovu za takvu obradu u skladu s *Međunarodnim standardom* za zaštitu privatnosti i osobnih podataka i primjenjivim zakonima.

9.2. *Organizacije za borbu protiv dopinga* pisanim će putem *sportašima* priopćiti sljedeće podatke kao i druge relevantne informacije u skladu s odredbom 7.1. *Međunarodnog standarda* za zaštitu privatnosti i osobnih podataka vezano uz zahtjev sportaša za odobrenjem ili priznavanjem *terapijskog izuzeća*:

- a) svi podaci vezani uz prijavu šalju se na reviziju članovima svih povjerenstava za terapijska izuzeća koja su nadležna sukladno ovom *međunarodnom standardu* i, ako je potrebno, drugim nezavisnim medicinskim i znanstvenim stručnjacima i svom neophodnom osoblju (uključujući osoblje WADA-e) uključenom u postupanje, reviziju ili žalbu kod prijave za *terapijska izuzeća*;
- b) *sportaš* mora ovlastiti svojeg liječnika ili liječnike da na zahtjev pošalju povjerenstvu za terapijska izuzeća svu zdravstvenu dokumentaciju koju povjerenstvo smatra potrebnom za razmatranje i donošenje odluke o *sportaševom* zahtjevu i
- c) odluka o prijavi bit će dostupna svim *organizacijama za borbu protiv dopinga* s nadležnošću *testiranja* i/ili nadležnošću *postupanja s rezultatima nad sportašem*.

[Komentar odredbe 9.2.: *Kada se organizacije za borbu protiv dopinga oslanjaju na pristanak sportaša na obradu osobnih informacija vezanih uz *terapijska izuzeća*, sportaš koji šalje zahtjev za priznavanje *terapijskog izuzeća* mora za to dostaviti pisani i izričiti pristanak.*]

9.3. *Prijava za terapijsko izuzeće* obrađivat će se u skladu sa strogim načelima medicine o pravima na privatnost i povjerljivost. Članovi povjerenstva za terapijska izuzeća, nezavisni stručnjaci i relevantno osoblje *organizacije za borbu protiv dopinga* provodit će sve svoje aktivnosti vezano uz postupak u strogoj povjerljivosti i potpisat će odgovarajuće ugovore o povjerljivosti. Posebice će u tajnosti čuvati sljedeće podatke:

a) svu zdravstvenu dokumentaciju i podatke koje pošalje *sportaš* i liječnik/liječnici uključen/i u skrb *sportaša*.

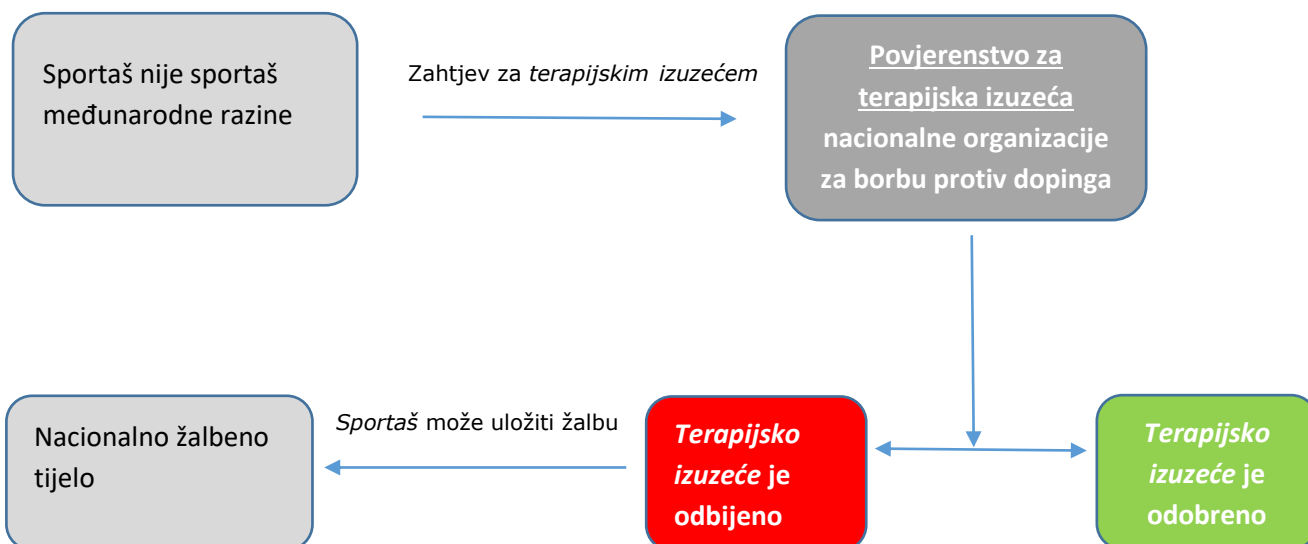
b) sve detalje prijave, uključujući ime liječnika uključenog/uključenih u postupak.

9.4. Ako *sportaš* želi osporiti pravo povjerenstva za terapijska izuzeća za traženje bilo koje medicinske dokumentacije u njegovo/njeno ime, *sportaš* će o tome obavijestiti svog liječnika pisanim putem; tada će se smatrati da je prijava za *terapijsko izuzeće* ili priznavanje postojećeg *terapijskog izuzeća* povučena bez dobivanja odobrenja/priznavanja.

9.5. *Organizacije za borbu protiv dopinga* koristit će podatke dobivene od *sportaša* samo vezano uz zahtjev za *terapijsko izuzeće* kako bi procijenile taj zahtjev i u istragama i postupcima u kontekstu potencijalnog kršenja antidopinškog pravila.

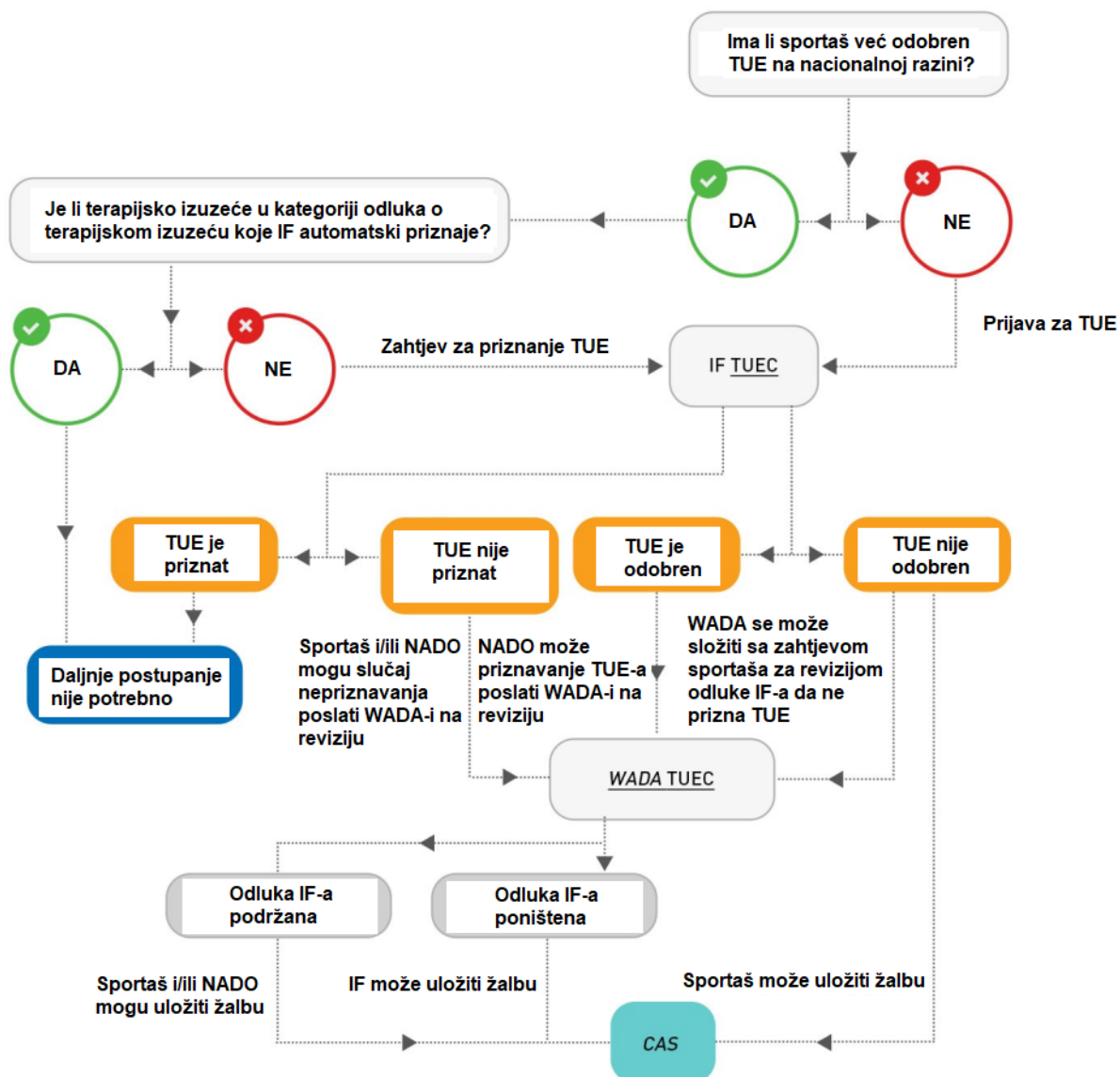
PRILOG 1.: ODREDBA KODEKSA 4.4. – DIJAGRAM

1. Postupak za *terapijsko izuzeće* ako se ne radi o sportašu *međunarodne razine* kada se pojavi potreba za *terapijskim izuzećem*

2. Postupak za terapijsko izuzeće ako se radi o sportašu međunarodne razine (koji stoga podliježe uvjetima za terapijsko izuzeće međunarodnog saveza) kada se pojavi potreba za terapijskim izuzećem

Kratice: IF = međunarodni savez; WADA = Svjetska antidopinška agencija; NADO = nacionalna antidopinška organizacija; CAS = Sud za sportsku arbitražu

3. Sportaš se uključuje u sportski događaj za koji organizator velikog sportskog događaja ("MEO") ima vlastite uvjete za terapijska izuzeća

